

KOLUMNA SEMA TJEDNA

PIŠE:
DENIS KULJIŠ
www.deniskuljis.com

Snimio Tomislav Dolenc Styling Maja Herdman

Je li Srbija postala oaza medijskih sloboda

ŠTO SE SLOBODE MEDIJA NA BALKANU TIČE, NAJPOVOLJNIJA JE SITUACIJA U SRBIJI, UNATOČ PREVLAŠTI JEZIVIH TURBOFOLK-TABLOIDA

Drago nam je što je ova promocija barem privukla pozornost hrvatskih medija - kažu autorice studije "Vi OVO nazivate medijskim tržištem?" bacajući prema meni zahvalan pogled. Ponosno sam se ispradio jer na uhu nemam uređaj za prevodenje kao više od polovice prisutnih u maloj sali Cankarjeva doma - većinom su to strani diplomati, jer povelika međunarodna zajednica stoluje u Ljubljani, budući da se kontinentom ovih šest mjeseci upravlja iz Brda kod Kranja. Slovenski premijer - osim što menedžira vlastitu zemlju te priprema parlamentarne izbore na kojima će vjerojatno izgubiti, ugada svojoj novoj, mladoj ženi, liječnici Urški, koja izgleda bolje od Sarkozyjeve Carle Bruni, a mora rukovoditi i Europskom Unijom, dvjesto puta većom od Slovenije. Kako jedan sangvinik poput Janeza Janše, bivši profesor općenarodne obrane, uspijeva osloboditi dovoljno energije za sve te aktivnosti?

Na promociji izvješća o stanju slovenskih medija, osim diplomata, uglavnom su ljudi iz nevladina sektora i sveučilišni profesori, kolege dviju gospođa koje su knjigu napisale te izdale u nakladi Mirovnog instituta, uz financijsku pomoć Soroseve zaklade. Soros je obustavio svoje operacije u Hrvatskoj, koja je, valjda, previše odmakla u razvoju demokracije, ali još pomaže nezavisne istraživačice u malenoj, zabačenoj karantanskoj državi, što sad predsjedava Europskoj Uniji. Dr. Sandra Hrvatinić profesorica je komunikologije na ljubljanskom Fakultetu za društvene studije. Njena divovska akademska ustanova ima dvanaest dodiplomskih i četrnaest postdiplomskih smjerova, a pošljava stotinu i devedeset sveučilišnih

profesora. Studij kulturologije baš šacujem za svoju kćer - tu predaje dr. Grega Tomc (tip koji je osnovao punk-bend "Pankrti"), a u informacijama za studente obećava se "uzbudljiva kombinacije antropologije i kulturnih studija te izučavanje suvremene, nadasve popularne kulture", od novih religijskih pokreta do TV-serija tipa "Seks i grad". Jes! Mene to uzbuđuje - gdje su bili kad sam radi pomodnosti upisivao opću lingvistiku i indologiju, jedno zbog strukturalizma i Rolanda Barthesa, a drugo zbog "Beatlesa" i Mahariši Mahes Jogija? No, umjesto sviranja na sitaru i tantričkog seksa, to je odmah degeneriralo u tipično hrvatsko maltretiranje - klasična filologija, izučavanje vedske i sanskrske epike...

Sandra Hrvatinić bila je savjetnica ravnateljica nacionalne televizije te je pisala slovenski zakon o medijima. Pomislio bih da je imala velik utjecaj - i jest, društveni i akademski. A politički, javni i realni? Objavila je nekoliko važnih knjiga, ovu posljednju s dr. Brankicom Petković iz Mirovnog instituta, ugledne i razgranate, bogato fundirane institucije slovenskoga civilnog društva - nije to neka hrvatska internetska prevara za navlačenje donacija i besposlenih idiota, poput "Prava na grad" onoga Teodora Celakoskog, koji je na webu ispleo mrežu potvora i fikcija, lažnih ustanova, nepostojećih akcija i virtualnih građanskih udruga da skriva činjenicu kako je, zapravo, nesvršeni student koji operira iz budave sobice u podrumskom gnijezdu zagrebačkih alternativaca u zagrebačkoj Preradovićevoj ulici. Ljubljanski Mirovni institut objavljuje pet biblioteka različitih publikacija, organizira međunarodne seminare i

postdoktorske studije, financira Radničko-pankerski univerzitet te drži specijaliziranu knjižnicu u Metelkovoju ulici, bivšem skvotu, uređenom golemim donacijama kojima je, uz ostalo, izgrađen omladinski hostel. Lovu kuba gradska uprava, a gradonačelnik Zoran Janković, bivši direktor "Mercatora", najperspektivniji slovenski političar, onamo se navraća, kaže mi njegova savjetnica za rad s mladima, gotovo svakog dana. Kultura, a ne sport, elitno, a ne populistički aspektirana politika, to je Slovenija - mali broj ljudi, većinom hrvatsko-srpskih prezimena, organiziran u gustu mrežu sofisticiranih institucija... Inteligentna nanodržava koju, doduše, prijedesh na rezervi, ali sposobna da na humane probleme usredotoči više pameti od interkontinentalne Rusije. Slovenski glavni grad stoga je ureden i ucifran kao Fabergéovo jaje koje je snijela Plečnikova predmoderna kokoš...

Sve je to divno, ali zašto onda na ovoj promociji studije o stanju slovenskih medija nije bilo novinara, osim dopisnika "Globusa" i jednog nevjerojatno dosadnog fotografa koji je stalno bljeskao bljeskalicom?

Studija dviju autorica razotkriva kako su konzervativni političari i nekolicina liberalnih tajkuna ovladali svim medijima u državi - Vladina i opoziciona oligarhija kontroliraju sve novine, televizijske i radijske kanale. Lako smo se složili da je, što se slobode medija na Balkanu tiče, situacija u Srbiji još najpovoljnija - tamo caruju ti jezivi turbofolk-tabloidi, ali se u javnosti vodi prava politička borba, dok je ovdje sve poklopilo, s tim što u Sloveniji sve to barem možeš detaljno istraživati uz izdašnu pomoć državnih i paradržavnih fondova. ■